

L I E T U V I Š K I S

AUSTRALIJOS

DVISAVAITINIS LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS ■ LITHUANIAN FORTNIGHTLY

Registered at the GPO, Adelaide, for transmission by post as a periodical.

IV metai

Adelaide, 1951 m. gegužės 7 d.

Nr. 10 (70)

SAVO MOTINAS

GERIAUSIAI PAGERBSIME VISOMIS ŠAVO JĖGOMIS KOVODAMI UŽ TĖVYNĖS IŠLAISVINIMĄ — AKTINGAI REMDAMI AUKOMIS TAUTOS FONDA, LIETUVIŠKAS ŠVIETIMO INSTITUCIJAS, PADĖDAMI VARGAN PATEKUSIEMS TAUTIEČIAMS; DALYVAUDAMI TAUTIŠKUOSE SAMBURIUOSE; MOKYDAMIESI IR RUOŠDAMIESI PROFESIJAI PAGAL SAVO PAŠAUKIMĄ; LIKDAMI IŠTIKIMI LIETUVIŠKOMS TRADICIJOMS IR PAPROČIAMS!

RIBOTAS KARAS — RIBOTI TIKSLAI?

WALTER LIPMANN

LIUDNA TIESA, KAD ŠIUO METU NEGALIMA RASTI GERO SPRENDIMO KORĖJOJE. GALUTINIAI TIKSLAI, KURIUOS JUNGTINIŲ TAUTŲ PILNATIES SUSIRINKIMAS PASKELBĖ PR. METŲ SPALIO 7 D., BUTENT "IŠTEIGIMAS SUVIENYOTOS, NEPRIKLAUSOMOS IR DEMOKRATINĖS KORĖJOS VALSTYBĖS", — DABAR NEPASIEKIAMI

Daugiausia, ką šiandien galima pasiekti, tai paliaubas prie buvusios Pietų ir Šiaurės Korėjos sienos — 38-tosios paralelės. Mažų mažiausiai, toks sprendimas galėtų būti priimtas Jungtinių Tautų. Paliaubos Korėjos viduryje savo išvadoje reikėtų abiejų pusių pripažinimą, kad Korėja riboto karo priemonėmis negali būti suvienyta, — atseit, riboto karo pasėkoje abi šalys gali pasiekti tik ribotus tikslus.

Atstatymas buvusios status quo antė yra ribotas tikslas. Karas, kuris vedamas Korėjoje, yra ribotas karas — kitaip sakant, konfliktas ribojamas tik Korėjos pusiasaliu: kiekvienas partneris operuoja "neliečiamojoje teritorijoje" šalia tiesioginiai karo paliestų sričių, kurių kitas partneris nepuola. Ir todėl riboto karo pasėkoje gali būti pasiekti tik riboti

tikslai.

Jeigu mes norėtume daugiau, negu tik atstatyti Pietų Korėjos sieną, atmušti birželio 25-tosios (1950 m.) agresiją, tuo atveju mes rizikuotume sukelti visuotiną karą Tolimuose Rytuose. Jungtinių Tautų spalio 7 d. rezoliucija, taip kaip ji buvo suprantama, įgalioja ir įpareigoja Gen. Mac Arthurą suvienyti Korėją ginklu, po to praveisti rinkimus ir t.t. ir t.t.

Gen. Mac Arthuro pagrindinė k'aida buvo ta, kad jis neteisingai įvertino Raudonosios Kinijos ketinimus ir tuo įtikino civilinę JAV vyriausybę, kad JT rezoliucija galinti būti įgyvendinta ribotomis karinėmis pajėgomis ir ribotu karu, kurį Gen. Mac Arthur ir vedė.

Jeigu Gen. Mac Arthuras būtų

teisingai įvertinęs situaciją, jis būtų išpėjęs Prezidentą, kad JT spalio 7 d. rezoliucija negali būti priimta, kol JAV-bės ir jos svarbiausieji sąjungininkai nėra pasirošę visuotinam karui Tolimuose Rytuose. Jis tai turėjo pasakyti dar prieš spalio 7 d.

Kalbant toliau, jeigu Valstybės Departamento žvalgybos organai būtų buvę geresni, jeigu jie nebūtų buvę apsvaiginti Inchono pergalės, jeigu jie nebūtų taip labai paveikti jų kritikų ir būtų išdrįšę turėti savo nuomonę — jie nebūtų parėmę JT spalio 7 d. rezoliucijos. Būtų buvę daroma pastangų pasiekti paliaubas rugsėjo mėnesį, kai sąjungininkai buvo pasiekę triumfojančią pergalę, ką tenka daryti dabar, praliejus tiek daug kraujo, atsidūrus padėty be išsities.

Belieka dabar tik neaišku, ar tauta sąmoningu vieningumu sutiks, kad mūsų militarinis tikslas Korėjoje būtų apribotas tik pašalinimu agresijos Pietų Korėjoje ir atstatymu Pietų Korėjos respublikos. Mes galime ir privalome ir toliau laikyti mūsų politiniu ir

diplomatiniu tikslu suvienyti Korėją diplomatinėmis priemonėmis. Bet mes negalime suvienyti Korėjos karu, apribotu Korėjos pusiasaliu, ir šiame ginče mums nėra kitos išeities, kol mes apsispręsimė, ar siekti ribotų tikslų vedant ribotą karą, ar neribotų tikslų ir neribotu karu.

Prezidento Trumano padėties kritiška silpnybė yra ta, kad kai jis paskelbė norą apriboti karą, jis neturėjo drąsos paskelbti, kad ribotu karu mes galime pasiekti tik ribotus tikslus.

Gen. Mac Arthuro pažiūra, kurią jis išreiškė Kongreso atstovui Martin, buvo, nors jis buvo visiškai klaidingai suprastas, kad jei gu apribojimas mūsų militarinės aviacijos karinių operacijų būtų panaikintas, tai "pergalė" būtų pasiekta ne tik Korėjoje, bet globaliniu mastu. Tačiau niekas dar iki šiol neišaiškino, kaip tokia didelė ir garbinga pergalė būtų pasiekta bombarduojant Kinijos miestus ir iškėlus į Kinijos žemyną iš Formozos salos nacionalistų kariuomenę, kaip kad senatorius Taft išsireiškė, "įvykdyti žygį į žemyną." Niekas dar iki šiolei neišaiškino, kaip Sovietų Rusija gali būti nugalėta vykdant kampaniją prieš Kiniją.

Kol visa tai nebus įtikinamai išaiškinta, kaip iki šiol, pirmasis ir esminis mūsų strategijos uždavinys — niekur nepririšti mūsų pagrindinių jėgų, t. y. mūsų karo aviacijos ir visų kitų ginklų rūšių, nuo kurių ji, strategija, priklauso — išskyrus neišvengiamus atvejus.

Štai dėl ko turi būti, ir ištikrųjų yra, vieta įvairioms pažiūroms kur karo laukas — jei-gu karas tikrai neišvengiamas — turėtų būti: Europa, Artimieji Rytai ar Tolimieji Rytai. Bet, ma no nuomone, negali būti vietos tvirtinimui, jog pagrindinis oponentas yra ne Sovietų Rusijos raudonoji armija, ir kad būtų stra tegiška beprotybė pririšti mūsų, Vakarų sąjungininkų ir Vakarų krikščioniškosios civilizacijos pagrindines jėgas Azijoje, kol Kremlius galutinai paruoš savąsias.

Parlamento ir Senato rinkimai

Balandžio 28 dieną įvyko federalinio Australijos parlamento ir Senato rinkimai. Šie rinkimai nebuvo paprasti, nes normalus laikas jiems dar nebuvo atėjęs.

Po įvykusių 1949 m. gruodžio mėnesį rinkimų Parlamente daugumą buvo gavusios Liberalų ir Krašto Partijos, kurios, koaliciniais pagrindais, sudarė vyriausybę. Tačiau Senatas tuo metu nebuvo renkamas ir jame daugumą tebeturėjo Darbo Partija. Pačius svarbiuosius įstatymus, kuriuos priimdavo Parlamentas, nepraleisdavo Senatas. Susidarė padėtis be išeities ir neliko kito kelio, kaip abi institucijas paleisti ir eiti į naujus rinkimus, ką Generalinis Gubernatorius, vyriausybės prašomas, ir padarė.

Dar negalutiniais daviniais, naujame Parlamente Liberalai ir Krašto Partija gavo 66 atstovus, Darbo Partija 47 ir Nepriklausomieji 1; dar neiškios 7 vietos, bet jos jau galutinių rezultatų nepakeis. Taigi, Parlamente ir vėl daugumą gavo Liberalų ir Krašto partijų koalicija. Viso Parlamente yra 121 atstovas.

Į Senatą kiekvienas steitas renka po 10 atstovų. Jų rinkimo tvarka kiek kitokia, negu į Parlamentą. Reikalinga gauti minimum 54,55% visų balsų, kad iš 10-ties atstovų būtų galima praveisti 6, t. y. daugumą. Nors balsų skaičiavimas, rašant šias eilutes, dar nėra galutinai baigtas, bet Liberalai, atrodo, tik Queenslande gali gauti daugumą, o visuose kituose steituose pasidalins vietomis pusiau su Darbo Partija. Jeigu bent viename steite Menzies vyriausybės blokas gautų daugumą, tai Senate Lib.-Krašto Partija turėtų dviem atstovais daugiau ir tada Parlamento priimtųjų įstatymai be kliūčių praeitų ir Senate.

Priešrinkiminėje kampanijoje Liberalai ir Krašto Partija svarbiausiu punktu iškėlė kovą prieš komunizmą krašto viduje ir užsienyje, siunčiant, jeigu bus reikalinga, kariuomenę už Australijos ribų. Darbo Partija svarbiausiu punktu laikė kainų kontrolės įvedimą, priešinosi kariuomenės siuntimui į užjūrus, o komunizmą įveikti tikėjos propagandinė-

mis ir pan. priemonėmis.

Komunistai taip pat aktyviai dalyvavo rinkiminėje kampanijoje, skelbdami "taikos" šūkius, tačiau nepravedė nė vieno atstovo. Neatsižvelgiant į tai, jie, Maskvos nurodomi, sėkmingai sabotuoja Australijos ūkį ir trukdo pasiruošimui kovai su komunistiniu imperializmu. Iki šiolei vyriausybė buvo bejėgė efektingai su šiuo sabotažu kovoti.

Vertinant rinkimų rezultatus mūsų akimis tektų pasakyti, kad mūsų interesai yra "per vidurį". Mes linkę palaikyti Menzies vyriausybę už tai, kad ji aktingai kovoja su komunistine agresija, gi Darbo Partijos politika, glostanti komunistinę agresiją (jų noras pripažinti raudonąją Kinijos vyriausybę, reikalavimas atšaukti kariuomenę iš Korėjos ir Korėją užleisti komunistams, pastangos nesiusti kariuomenės į užjūrus komunistinės agresijos atveju ir pan.) mums visai nepriimtina. Tačiau vidaus reikaluose, būdami beveik šantainai visi darbininkų padėtyje, mes pilnai pritariame Darbo Partijos politikai, siekiančiai įvesti kainų kontrolę, apriboti ryšį su palankia konjunkūra pernelyg didelius pelnus ir pan.

Naująjį Parlamentą laukia karštas darbas ryšiu su pasiruošimu kovai prieš raudonąjį imperializmą.

Pagal Australijos įstatymus visi piliečiai privalo balsuoti ir kas be svarbių priežasčių nebalsuoja — yra baudžiamas.

PATAISOME ADRESA

AL 9(69) Nr. 12 psl. "Talkininkaukime Lietuvių Muzikologijos Archyvu" duotas šiek tiek neteisingas adresas. Turi būti:

J. Žilevičius, L. M.

166 Park Place

Elizabeth, N. J.

U. S. A.

TURINTIEMS DM VOKIETIJOJE. — Tautiečiai, kurie turi Vokiečių Markių (DM) Vokietijoje ir jas norėtų iškeisti į svarus, prašome kreiptis į Australijos Lietuvos Leidyklą, nurodant sumą, kokią norėtų iškeisti. Mokamas oficialus kursas.

Daugiau rimtumo SPAUDOJE

Australijos lietuvių tremtinių bendruomenė nepasizymi visuomenės veikėjų gausumu. Čia bet kuriame mieste jų nedaug yra, tad kiekvienas lietuvis inteligentas privalo suprasti savo šventą pareigą tautos kultūrą kelti.

Nelaimėi, mes net tremtyje dar to nesuprantame. Dirbant švietimo ir kultūros darbą tuojau atsiranda asmenų, kurie vietoje prisidėję talkon, imasi tą darbą trukdyti ir iš veikėjų juoktis (žiūrėk S. Vilmantas. Apie minėjimus, ka raliaus karūną ir institutą, AL Nr. 8(68).

Nepagrįstas ir saipus atsiliepi-mas apie darniai ir sėkmingai va-romus kultūrinės srities darbus viename Viktorijos mieste (Mel-bourne). Šiame mieste gražiai veikia mūsų bendruomenė ir kitos organizacijos: yra daroma vykusi-eji tautos šventės ir kitokie mi-nėjimai bei sueigos, daug kieno laikomos paskaitos, bet kodėl vi-sa tai pajaukti, pavertus tai tik vieno asmens "tomis pačiomis pa-skaitomis, prasidedančiomis nuo Adomo ir Jievos." Iš tikrųjų Mel-bourne tremtinių bendruomenė turėjo sekančius paskaitininkus: K. Mioldažys (1948.XII.24), Juo-zas Zimblys (1949.II.16), K. Miel-dažys (1949 birž. mėn.), V. Sau-dargas (1949.IX.8), P. V. Rauli-naitis (1950.II.16), Br. Zumeris (1950 m. birž. mėn.), V. Zemkal-nis 1950 m. pavasarį viešoji pa-skaita Instituto vardu; K. Kun-cevičius (1950 m. rugsėjo mėn.) ir Br. Zumeris (1951.II.16). Kie-no tad rankose yra koncesija pa-skaitoms laikyti?!

Jeigu bendruomenės parengi-muose būtų laikomos nuobodžios paskaitos ir tos pačios, tai juose nebūtų taip gausu dalyvių, ką pri-pažįsta ir pats korespondentas.

Pageidautina tokiuose atvejuo-se, kur aprašoma bendruomenės gyvenimas ir veikimas, neiškreip-ti sąmoningai faktų ir rašyti be pašaipos.

Korespondentas visiškai nesu-pranta idėjos ir paskirties Kara-liaus Mindaugo Aukštųjų Mokslų Instituto, kurio pradedamą darbą niekina savo atsiliepimu apie jį. Apie K. M. A. M. Institutą, jo

Julija Švabaitė

IŠ MOTINOS DIENORAŠČIO

Kad apvilčiau baltais marškinėliais
Tavo mažą kūnelį pati
Ir įdėčiau karstan — gal šalti
Padėtų man verkti beržynai...

Gal pravirktų smiltelė puri
Tavo kraujo daina stebūklinga
Ir dainuotų, dainuotų tau mingant
Pušys tyliam pagiry...

Akeles gal bučiuotų šilti
Tau ankstyvo pavasario vėjai
Ir saulėlės žaliai rytmetį
Neužstotų palši debesėliai...

tikslus ir organizaciją savu laiku buvo plačiai skelbiama mūsų spau-doje ir visi tuo klausimu yra pa-kankamai painformuoti. Reikia tik spaudą sekti.

Mūsų visuomenė, laimei, yra subrendusi ir išmokslinka; ji lau-kia jos kultūriniam lygiui atitin-kamų paskaitų, kurias Institutas ir pradeda.

Be viešų paskaitų Institutas dirbs ir mokslinį darbą, kiek sun-kios gyvenimo aplinkybės leis ir to darbo išdavomis, atėjus laikui, dalinsis su Instituto klausytojais. Melbourne Instituto įsteigimas yra paskatinimas viso pasaulio lie-tuvių bendruomenėms taip pat im-tis mokslinio lietuviškojo švieti-mo darbo. Ten, kur daugiau lietu-vių inteligentų ir gausesnės bend-ruomenės, šis darbas gali vykti platesniu mastu. Institutas yra įsteigtas LKF Australijos Valdy-bos ir viešųjų paskaitų laikymas Melbourne yra jo pareiga. LKF

viešosios paskaitos kitur yra LKF skyrių arba pavienių kultūrininkų užduotis.

S. Vilmantas, pavaizduodamas Melbourne lietuvių bendruomenę, jos institucijas ir veikėjus, tam tikroje prasmėje, pasekė Cervan-teso Don Quixotes, tik gaila, kad neturėjo liūdnojo vaizdo riterį lydėjusių draugų ir priemonių.

Baigdamas pažymiu, kad prisi-minimas karališkosios Mindaugo karūnos nėra peiktinas. Šis narsus ir gabus karo vadas, rimtas val-sybės vyras ir didelis diplomatas yra vertas didelio dėmesio. Mes privalome pagarbiai minėti savo praeitį ir jos vadus, jei norime, kad mūsų jaunoji karta išmoktų mylėti savo tautą ir ilgėtis Tėvy-nės.

P. V. Raulinaitis

LKF Australijos Valdybos Pirmi-ninkas, K. M. Aukštųjų Mokslų Instituto Direktorius.

Apie ugnies raides

Vasario 16-tosios proga "Aust-ralijos Lietuvy" išvardintos mūsų pareigos, būtent:

- Auka Tautos Fondui,
- Auka Diepholzo lietuvių gimnazijai,
- Auka ligomams Vokietijoje (ir savųjų šalpos reikalams, M. M.) papildytinos dar vienu punktu — kultūrinis įnašas kasdieną sau pačiam.

Pajuskime ir supraskime, kad visa tai yra ugnies raidės, įrašytos kiekvieno mūsų širdyje, kurios neįaustrų ir atbukusį degintų, it geležis, skausmu ir sąžine, o su-prantantį ir įsias vykdatantį — gaivintų šiluma ir šviesa.

Pirmąsias tris pareigas mes pildome sraigelės greitumu. Kai kur siekiame 20%, o kitur ir 1% nesudarome. Bet tai nėra nesupra-timas reikalo svarbos. Mums

trūksa, paprasčiausiai, organizacijos. Ne tos, renkančios pirminkus ir sekretorius, bet tos, kuri senaisiais laikais krivūle jungė sodžių su kitu. Tai stipresniųjų kaltė, kaltė laikančių tą ugnies krivūlę savo vienkiemyje ir užmiršusių ją perduoti savo kaimynui, kuris, ar tai sunkaus darbo nuvargintas, vienumos prislėgtas, ar naujų čionykščių džiaugsmų paviliotas, nežino, kas joje parašyta. Juk mūsų sąlygos pasikeitė. Nėra stovyklinio kiemo, kur kas ryts "labą rytą." Susitinkame prie bažnyčios ir neskaitlinguose susirinkimuose (dažno darbo laikas neleidžia jų lankyti). Tačiau kiekvienas priklausome kokiam nors vienetui: draugijai, sambūriui, dainos ar meno ansamblui, darbovietai ar pan., kurie nariai susitinka dažnai. Ar nebūtų tad tikslu kiekvienam tokiam vienetui, Kanados "Nepriklausomos Lietuvos" pasiūlytu pavyzdžiu, sudaryti mažą tvirtovę su kiekvieno nario individualia sąmata saviems bendriems tautos reikalams remti ir ginti? Siųskime šitų ugnies raidžių liepsnas vienas antram, ir Procentas pasieks savo kulminaciją! O turime tam tikslui technikai ir pareiškinti patikimą tarpininką, "Australijos Lietuvį", nepamiršiantį surinktų sumų bankų sąskaitose, ir jo atsiskaitymas prieinamas kiekvienai kompetentingai bendruomenės kontrolės institucijai.

Antroje dalyje (krikščioniškoji etika siūlo pirma kitam, tik vėliau sau) mes turėtume turtinti kultūriniais lobiais save. Jau gerai, jei prenumeruojame laikraštį, žurnalą, perkame knygą, audžiam juostas, šokame ansambliuose. Tačiau tik retas plečia savo akiratį tiek socialiniuose, tiek humanitariniuose, tiek praktiškuose moksluose, tik retas studijuoja. Buvo viltis, bet vis dar mirazas Australijoje: Karaliaus Mindaugo Institutas. Ar jis kada nors įgys konkrečias formas? Ar, apskritai, mūsų kultūrininkų kadrai Australijoje yra susirūpinę eiti į laukiantį jaunimą? O tuo tarpu jis alksta ir ieško, ir dažnai nuklysta ten, iš kur ir pats neišdrįsta grįžti ir jau niekas jo grįžtančio nelaukia...

Mūsų kiekvieno rankose ugnies raidžių spindėjimo stiprumas ir labai dažno mūsų galioje tuo

Darbais gausus kelias

ADELAIDES LIETUVIŲ TAUTINIŲ ŠOKIŲ SAMBŪRIS

Aną vakarą jūsų bendradarbis turėjo progos įsmukti į Adelaidės tautinių šokių grupės repeticiją ir išgirsti daugeliui nežinomų faktų faktelių. Kad viskas, ką girdėjau, yra tikra tiesa, galiu paliudyti akistaton pristatydamas du senus šio sambūrio darbuotojus, kurie, taip sakant, iš nieko sudarė šį puikų vienetą, tai būtent, energingą grupės vadovę p-lę L. Giniotytę ir p. V. Ratkevičių.

Maloniai paprašiau p. Ratkevičių nors prabėgtinai nušviesti šios grupės darbus ir siekimus.

— Baisiai nepatogus laikas, nes tik kelios minutės skirtos pertraukai, bet kad jau turite norą išgirsti, tai pasistengsiu kiek galima trumpiau duoti jums šokių tokį vaizdą.

Tautinių šokių sambūrio atsiradimui akstiną davė artėjantis pirmas (1949) Vasario 16 d. minėjimas Adelaidėje, o gal ir visame Australijos kontinente. Laiko buvo mažai, o darbo reikėjo atlikti daug, tad negaisdami ėmėmės darbo. Nepasakosiu visų vargų ir sukumų, nes kas nesuprato, tas ir nesupras, o kas žino — bus per daug įkyru tuos verkšlenimus klausyti. Taigi, po mėnesio darbo, t.y. 1949.II.19, grupė išėina į viešumą.

Čia pirmą kartą australai turi progos pamatyti "naujuosius australus". Nenutrūkstamos ovacijos neleidžia nei atsikvėpti. Laikraščiai pilni gražiausių atsiliepimų. Taip sakant, pradžia puiki. Nepraėjus nei savaitei, pasipila oficialūs australų kvietimai dalyvauti įvairiuose parengimuose bei minėjimuose.

Šiandieną sambūris skaičiuoja virš 40-ties viešų pasirodymų, neskaitant mūsų tautinių švenčių bei minėjimų. Keli iš svarbesnių: Tarptautinis Meno Festivalis, Glenelgoje 113 m. nuo baltojo žmogaus išsikėlimo Pietų Australijoje, Nuriotoop'os Vyno Festivalis. Šie metai buvo tretieji dalyvaujant Nuriotoop'oje. Čia į festivalį suvažiuoja dešimtys tūks

spindėjimu uždegti artimaj. Nenorinčių nėra, tik daugelis laukia krivūlės.

M. M.

tančių svečių net iš kitų kontinentų. Tenka pažymėti, kad šiemet mūsų grupė buvo specialiai kvies-ta FOX kino apžvalgų firmos, kuri ištiesai šokius filmavo. Atskiros ištraukos buvo rodomos kino kronikose.

— Įdomu būtų išgirsti, kokie jūsų tolimesni planai?

— Didžiausias mūsų noras yra įtraukti į šį darbą kuodaugiausia jaunimo. Kadangi laikui bėgant sąstatas daugiau ar mažiau pasikeičia, norėtume sudaryti kaip galima didesnę grupę, kad kam nors iš sąstato susirgus ar išvykus, darbas nesukliūtų.

— Koks skirtumas tarp pirmojo ir dabartinio sąstato ir repertuaro?

— Kūrimosi dienomis grupė susidėjo iš keturių porų, šiandieną jų dešimt. Deja, iš pirmųjų tėra telikę tik keli, tai nenuilstama entuziastė p-lė L. Giniotytė ir p. N. Skidzevičius. Repertuaras pradžioje susidėjo iš keturių šokių, gi šiuo metu dirbame su dešimtim.

Pereitais metais į Adelaidę atsikėlė p. Baronaitė-Grėbliūnienė (buv. Čiurlionis Ansamblio taut. šokių instruktorė). Šis asmenyje mes gavome nepakeičiamą šios srities žinovę, ir tikimės pasiekti dar gražesnių rezultatų. Baigdamas norėčiau priminti, jog tik mažai dalis mūsų jaunimo įsitraukia į kultūrinį darbą, kiti gi kažkaip nedrąsiai į visa tai žiūri. Daugelis dabartinių šokėjų užimti ir kitur, kaip Dramos studija, choras ir t. t. Jie jauni ir pilni energijos, bet viskam yra juk ribos.

— Dar vienas klausimėlis: o kaip reikalai su muzikantais?

— Čia energingų ir pareiškusių vyrų taip pat netrūksta. Pirmasis muzikantas buvo Juozas Sungaila po jo sekė Stasys Giniotis, gi dabar tas pareigas sąžiningai eina Leonas Karmazinas, kuris, be to, aktyvus dalyvis ir Dramos Studijos.

Būtų gražu, kad visi bendrai stotų į darbą, tada ir visos kliūtys būtų lengviau įveikiamos, — baigė p. Ratkevičius.

VOKIETIJOS LIETUVIŲ VARGO MOKYKLŲ IŠLAIKYMOI GAUTŲJŲ LĖŠŲ

Sunaudojimo apyskaita

UŽ 1950/1951 MOKSLO METUS

PLB Vokietijos Krašto Valdyba atsiuntė žemiau talpinamą Vokietijos lietuvių vargo mokyklų išlaidoms gautųjų lėšų sunaudojimo apyskaitą už 1950/1951 mokslo metus.

Vokietijos Krašto Valdyba šia proga reiškia nuoširdžią padėką visiems mokyklų rėmėjams Australijoje ir tikisi, kad ir toliau lietuviai Australijoje neliks abejingi šioms lietuviškoms švietimo institucijoms.

PAJAMOS

1. Pašalpa iš VLIKo	DM 4.500,00
2. Pašalpa iš Britų zonos BALFo: maisto produktais ir drabužiais 1708 lbs už	DM 2.993,00
3. PLB Vokietijos Krašto Valdybos įnašas	DM 4.832,00
4. Surinkta Vokietijoje: gryn. pinigais	DM 2.585,64
maisto produktų, drabužių ir baldų už	DM 12.416,00
5. Gauta iš JAV:	

gryn. pinigais Dol. 967,35	DM 4.468,63
maisto prod. ir drabužių už	DM 834,80
6. Gauta iš D. Britanijos: gryn. pinigais £22.18.0 ir maisto prod. ir drabužių viso už	DM 1.190,00
7. Gauta iš Australijos g. p. £32	DM 365,61
(Red pastaba: £32 yra anglų valiuta = £40 Australijos valiuta)	
8. Gauta iš Šveicarijos	DM 31,25
9. Gauta iš Kanados	DM 27,36
Viso aukų	DM 34.245,18

IŠLAIDOS

A. Vasario 16 gimnazijai Diepholze:	
a) mokytojų algoms	DM 1.300,00
b) mokinių maitinimui, priežiūrai, kurui, kelionėms į namus ir kitiems įvairiems mokinių išlaidų reikalams, įskaitant ir bendrabučio priežiūros personalo atlyginimus	DM 22.392,03
c) išdalyti mokiniams drabužiai	DM 3.751,00

Vasario 16 Lietuvių Gimnazijos Diepholze mokinių choras su dirigentu Janoniu pryšaky.

ENGLISH SECTION

On The Liberation Front

(Continued)

"United we stand..."

Some deductions may be made after these observations of the situation existing "on the liberation front."

With few exceptions, the Russians do not accept Western ideas in toto. But exiles from other Slavonic and non-Slavonic nations of Central, East-

- d) suaukotas inventorių (siu-
vamos mašinos, lovos, spintos,
stalai, kėdės, krosnelės) DM 1.002,00
e) gimnazijos ir bendrabučio
patalpų remontui ir sutvarkymui DM 815,90
f) trūkstantam inventoriui pirkti DM 597,50
Viso gimnazijai **DM29.958,43**

B. Kitoms vargo mokykloms:

- a) pašalpos algų negaunantiems
mokytojams DM 1.647,85
b) išdalyta rašomosios medžiagos DM 1.482,00
c) išdalyta vabovėlių DM 250,00
Viso vargo m-loms **DM 3.379,85**
Viso A+B **DM33.338,28**
Liekana 1951.IV.1 dienai . . . DM . . 906,90
Balansas **DM34.245,18**

Kokias išvadas galime iš šios apyskaitos padaryti? Gi labai paprastas ir sprantamas —

— didžiausi rėmėjai yra Vokietijoje gyvenę lietuviai, nes jie... neturtingiausi! Pasitvirtina sena lietuviška patarlė: širdies ieškok bakūžėje, bet ne rūmuose.

Juk neabejojama, kad išemigravę lietuviai, ypač anglosaksų kraštuose, gyvena nepalyginamai geriau už pasilikusius Vokietijoje, bet, deja, su gerėjančiomis materialinėmis sąlygomis tolstama nuo gyvybių tautos reikalų ir jos vargų:

— Australijos lietuviai, proporcingai imant, nesame paskutiniai, bet visvien mūsų parama yra miniatūrinė, o juk galėtų būti tikrai bent dešimterio-pai didesnė ir savęs tuo nė kiek nenuskriaustume. Pasekime Heidelbergo (Vic.) lietuvių pavyzdžiu ir pamatysime, kad rezultatai bus džiuginą!

— Stebėtinai menkai parėmė Kanados ir kitų kraštų lietuviai, matomai, dėl organizacijos stokos. Argi tenka dar aiškinti, kad lietuviškos mokyklos yra pagrindinis ir esminis faktorius išlaikyti mūsų tautos gyvybingumą-

Be apyskaitoje pažymėtų DM 365,61 (£40) aukų iš Australijos, jau yra išsiųsta £32 (DM300,00) daugiau, tačiau jie į šią apyskaitą, kuri apima laiką iki balandžio 1 d., jau nepateko.

Aukas ir toliau prašome siųsti Australijos Lietuvos Leidyklai, o mes niekad neužvilkiname su atsiskaitymu.

tern and Southeastern Europe are readily receptive to Western ideals. In so far as communism is concerned, it found Great Russians submissive to collectivism (communal ownership was of long standing in Muscovy) and eager for conquests, for a better life awaiting them "beyond the horizon." But the Ukrainians, whose independence was extinguished by the Russian conquest in 1920, resisted both the collectivization, Russification and oppression. All other nationalities west of the pre-1939 Soviet Union resisted and continue to resist Russian rule and communization-impovertishment-en-slavement.

Some of the so-called "experts" believe that Russians Proper would respond to a call to overthrow the communist rule — provided actual assistance from abroad were given. Other "experts" claim that no amount of appealing would help; that Russian masses of one village would rise only when they are certain that foreign troops are in the adjoining village, and the rising would take the form of "settling personal accounts" and indiscriminate slaughtering, stealing and burning of public property.

No matter which "experts" may be right, Russian leader-in-exile are not psychologically readied for a cooperative effort in conjunction with their natural allies in overthrowing the communist tyranny: they refuse thus far to abandon overlordship over non-Russian areas and peoples presently enslaved by the Soviet Union; they refuse to grant freedom and independence to the non-Russian majority of the Soviet Union — the way the United States released the Philippines and European empires released India, Indonesia, Burma, etc.

The non-Russian victims of Soviet imperialism may be divided into two principal classes: (1) nationalities under the Soviet rule since 1919-1922, such as the Ukrainians, Whiteruthenians, Armenians, Georgians, etc. and (2) nationalities that succeeded in emancipating themselves from the Russian, German or Austrian rule, such as the Estonians, Latvians, Lithuanians, Poles, Slovaks, Czechs, Hungarians, Romanians, Bulgarians, Croats, Slovenes, Serbs, and Albanians.

Among the nationalities of the first group, the Ukrainians continue by far the largest, most enterprising, most determined, and best organized group. The Ukrainians were in contact with the Western World since the Varangian era, and their cultural intercourse with the West continued unbroken until 1654 over the entire Ukrainian area. Thereafter, the area of contact receded westward until 1795. In the westernmost areas of the Ukraine, Western influences continued unabated until 1945, when the

entire country was annexed by Muscovy. Nationalism, too, developed strongest in Western Ukraine, and the resistance to Russian or Soviet rule is most effective there. Outside of a nationalist-revolutionary group of believers in forceful measures, the rest of the Ukrainians are thoroughly imbued with a spirit of tolerance and democracy, — and such people are the best Freedom Fighters. Their international relations are hampered only by Russian and Polish imperialists — they are at peace and in friendship with the rest of the world. Their differences with Poles might be classed as minor — only territorial issues are involved, and either country may perfectly exist with or without Lwow-Lviv.

Of all other Westerners, the Poles occupy the most controversial position. Of their many neighbors — Lithuanians, Whiteruthenians, Ukrainians, Slovaks, and Germans—the Poles can speak of having no outstanding disputes with the Slovaks alone. This is not an enviable situation and demands more wisdom from Poles than shown thus far. There are frictions and misunderstanding among a number of other nationalities. However, all other differences are of a minor character, susceptible of adjustment internally and without intervention from others. Polish differences with their neighbours are of a more serious character and of international scope, viz., the problem of frontiers and of the expelled with Germany, the problem of Vilnius the Capital of Lithuania, and the problem of Lwow, the second ancient capital of Halych-Ukraine. The German problem is, of course, the most serious. Should there be a real resolution on the Polish side to settle amicably the problem of Vilnius with Lithuania, the Lithuanians will view Polish interests with utmost sympathy.

In spite of temperamental and religious differences, all of the nationalities enslaved by Russia and/or Russia's Cominform agents, show a remarkable capacity for adjustment, compromise and cooperation in joint undertakings. Some of them show more selfishness than others, some are prone to overlook the interests of others when opportunity beckons to them to gain a point.

The "ante-room" and "foster-child" experience tends to bind them closer. Meeting around conference tables, they realize that all — including the so-called "enemies" — are dignified human beings with similar interests, aspirations and problems, heirs to the same traditions. This experience should prove most helpful for the future of Central, Eastern and Southern Europe.

LITHUANIAN APEAL TO THE UNITED NATIONS

Presented to Nasrollah Entezam, President of the Fifth General Assembly of the United Nations, at Flushing Meadows, by Povilas Zadeikis, Envoy Extraordinary and Minister Plenipotentiary of Lithuania, on November 21, 1950.

It is with great satisfaction that the Supreme Committee for Liberation of Lithuania — spokes-

man of the Lithuanian people in distress — follows the efforts of the United Nations which tend to push back Communist aggression in Korea and to prevent any new resort to force by world communism directed by the Kremlin in other parts of the globe. It has no doubt whatsoever that the democratic and free world is in a position, through collective action, to put an end to the expansion of Communist imperialism wherever it may occur.

It is only natural that events in Asia at present hold the entire attention of the Organization of the United Nations and that the present General Assembly is preoccupied with barring the way to any inclination to a new aggression. Nevertheless, the United Nations, in our opinion, would fail in its most important task, which is to maintain peace between peoples and the reign of justice in all such relations, and it would betray the confidence of the civilized world if it should silently ignore the situation in Europe by an earlier aggression of Communist Russia and if it should not seek appropriate means to repair the wrong done to certain European nations by the Soviet Union.

There is no need to mention that the Lithuanian nation, conscious of its rights to freedom, will never renounce its independence and will oppose foreign domination in all circumstances.

Most certainly, the case of Lithuania — the victim of the infamous conspiracy between Stalin's Russia and Hitler's Germany — is only one among numerous examples. It constitutes an element of the general problem of Central and East Europe and is intimately connected with that of the peace settlement of the second World War.

Two aspects of Soviet aggression against the Lithuanian State, perpetrated in 1940, and the situation created in that country as a result of the above-mentioned aggression, in the opinion of the Supreme Committee for Liberation of Lithuania, especially deserve to draw the attention of the United Nations, namely:

(1) The unilateral attempt to destroy the political independence and the liberty of a neutral state, which was a member of the League of Nations at the time, by a great power which is at present a member of the United Nations, and the violation by this state of a whole series of treaties and bilateral and multilateral agreements binding the two states;

(2) The absolute and manifest disregard by the occupying state of the human rights and fundamental freedoms in a state which it continues to occupy illegally and where it practices genocidal methods in flagrant violation of the law of nations in general and of the United Nations Charter in particular.

Regarding paragraph (1). Taking advantage of the disproportion of forces and of the political and military conjecture at that time, the Soviet Union's armed forces suppressed, as a result of secret treaties, signed in Moscow on August 23 and September 28, 1939, by Messrs. Molotov and Von Ribbentrop, the independence and the freedom of the Lithuanian nation. The procedures and the means to which the Moscow government had recourse to attain its aim are known today to everybody; they

have been employed on numerous occasions elsewhere to enslave other nations. It is "Soviet colonialism in Europe," with all the horrors which the Soviet Union inaugurated in 1939, of which Poland and the Baltic States were and still are the first victims, regardless of the victory of the United Nations.

Mr. Vyshinsky, Minister of Foreign Affairs of the Soviet Union, who in his capacity as emissary of Moscow to Riga had in person suppressed the independence of the Republic of Latvia, protests at present before the General Assembly and its committees of the peaceful intentions of the Soviet Union and even invokes the pacts of non-aggression as well as those concerning the definition of aggression, concluded by the USSR with neighboring states in 1933 and before that date. Now, it is true that such pacts have been concluded between the Soviet Union and the Republic of Lithuania and their validity was, by mutual agreement, extended until 1945. This fact, however, did not prevent the Soviet Union from signing, in 1939, the secret-agreement with Hitler's Germany and invading Lithuania in 1940.

Should not the United Nations demand that the Soviet Union, one of its principal members, instead of delivering tirades about her peaceful intentions, that are only Communist propaganda which tends to lull the vigilance of the Western democracies, honor her signature and its international obligations and that she evacuate without delay the territory of the Lithuanian State and repair the wrong material as well as moral, caused to the Lithuanian nation. This still more, since the absorption of Lithuania by the USSR is not recognized by the majority of free powers.

Regarding paragraph (2): The general policy of the Soviet Union practiced in Lithuania — forcible sovietization of the country; extension of the Union's legislation to the territory of the Lithuanian State; the electoral law and the compulsion on the population of the occupied country to participate in the elections of the constitutional organs of Soviet Russia; the forcible recruitment of Lithuanian youth into the armed forces of the USSR; the spoliation of the country and the population to the benefit of the Russian state — is continuous contravention of the law of nations which governs the rights and duties of the occupant state.

What is still worse and cannot but revolt the conscience of the civilized world is the absolute disregard of the occupying state of human rights and fundamental freedoms of the population of occupied Lithuania and the practice of genocidal methods which tend to exterminate physically the Lithuanian people. Arrests, tortures, massacres, and mass deportations are current events in Lithuania and have been since the Communist invasion. Soviet prisons as well as forced labor camps in the arctic regions of Russia are packed with hundreds of thousands of Lithuanians belonging to all social classes. They are all destined to a slow but certain death. According to recently received data the number of victims of Communist atrocities in oc-

cupied Lithuania already reaches a half million, this number comprising the arrested, the massacred and the deported.

The forcible collectivization of farms in occupied Lithuania, which at present is being carried out at an accelerated pace, took the form of a veritable genocide. The rulers of the Kremlin, under the guise of a so-called "economic and social reform," practice the annihilation of the Lithuanian farmer class, which constitutes the majority of the population (76 percent). This is being done with the purpose of paralyzing the resistance of the Lithuanian people to a foreign domination and to create space which is to serve the plans of Muscovite colonization. All those who possess 15 hectares or more of land as well as those who are not in a position to make exorbitant deliveries in kind, or pay taxes, or who for other reasons are considered as not being sufficiently loyal to the occupants, are without any pity whatsoever thrown out from their land and deported to the ice regions of Soviet Russia.

The genocide that the Soviet Union practices in occupied Lithuania and whose principal victims at present are the peasants, strikes at all the members of the family of those unfortunates. Here are two typical examples taken from hundreds of thousands of cases:

(a) Farmer Krikščiūnas, from a well-known family in Lithuania, had six children, four boys and two girls, all married. One of the children, Juozas, fifty years old, a former district court judge was deported in 1941 to Vorkuta, the famous forced labor camp at the mouth of the Petchora. He died there in 1943 of starvation. Another, Pranas, fifty-six years of age, a farmer as was his father, was deported to Archangelsk, in 1945, and died there of exhaustion and hunger in 1948; one of the latter's sons, a student at the Kaunas university, was also deported to Siberia; another was tortured to death in the prison of Kaunas in 1949; his widow could not bear the tragedy that befell her family, and she also died. The two daughters of the above-mentioned Krikščiūnas — Antanina Mitrulevičienė, a teacher, and Agnija Sapalienė, a farmer, sixty-nine years old, were deported. The first was sent with her daughter in 1941; the second in 1948. Their fate is unknown. The third son, Jurgis, former minister of Agricultural, succeeded in escaping to the West and died in exile as a displaced person. Finally, the last, Matas, the only survivor of the entire family, former head of a secondary school, was fortunate enough to escape from Lithuania at the approach of the Soviet army and is at present in the United States.

(b) Farmer Lukša, seventy-five years of age, had five sons. He himself and two of his sons — Jurgis, a student twenty-five years old, and Stasys, twenty years old — were assassinated by the Communists in 1947. His other two sons — Antanas, thirty years old, a teacher, and Vincas, forty years old, a farmer — sentenced to thirty and ten years of forced labor, respectively, and deported to Russia. There is no news of his last son, Juozas. The elderly widow was thrown off her farm. His cousins

Juozas and Antanas Stravinskas were assassinated in 1946; the family of Juozas was deported to Koumi. Two other cousins, Matas and Andrius Baniotis — were also deported; the latter has already died of starvation. Close relatives of Lukša, the Kurtinis, father and son, were assassinated by the Communists in 1944 during the mobilization at the same time as were all the inhabitants of his village. Another relative, Jonas Mankūnas, thirty years old was deported to Kuomi; the same fate befell his uncle Vilkas. Two cousins, also of the name Vilkas, were deported in 1946 and 1948, respectively. The whole family of Varkala, a close relative of Lukša, was deported, and their eldest son, Algis, assassinated in 1947. Danutė Dičpinigaitė, a nurse related to the same family, was assassinated in 1946 and her mother deported. Thus, eleven members of one family were assassinated by the Communist occupants, and twenty others were deported to Siberia.

In view of the fact that besides their moral odiousity such procedures constitute a **flagrant violation of the dispositions of the Charter of the United Nations** by one of its members, the Supreme Com-

mittee for Liberation of Lithuania ventures to request the appropriate organs of the United Nations to appoint a committee the task of which would be to gather together all the elements of the above-exposed problem, to make investigations on the spot and to make a report to the General Assembly or to its appropriate committee. The representatives of the Supreme Committee of Liberation of Lithuania hold themselves at the disposition of the organs of the United Nations for all additional information, evidence, and documentation susceptible of corroborating its complaint.

In requesting you kindly to communicate the present appeal to the Delegates of the Fifth General Assembly of the United Nations, the Supreme Committee of Liberation of Lithuania begs you, Mr. President, to accept the expression of its greatest esteem.

Msgr. M. Krupavičius
Chairman of the Supreme
Committee for Liberation
of Lithuania

Western Germany
November 15, 1950

ALB-nės KRAŠTO VALDYBOS INFORMACINIS

Pranesimas visuomenei

Kad visuomenė turėtų bent apytikrą vaizdą, ką veikia Krašto Valdyba, ji yra nusistačiusi kas metų ketvirtį apie savo veiklą daryti informacinio pobūdžio viešus pranešimus.

Šis pirmasis pranešimas apims Krašto Valdybos veiklą nuo jos išrinkimo, t.y. 1950.XII.29 d. iki š. m. balandžio mėn. 1 dienos.

Krašto Valdybos nariams pasiskirsčius pareigomis tuojau buvo aktyviai nagrinėjami būdai, kaip išvystyti veiklą, kuriomis priemonėmis tautiečius jungti po bendra vėliavą. Kaip kiekviename taip ir šiame darbe, kurį faktinai reikėjo iš naujo pradėti, susidurti su visa eile sunkumų bei neišskumų. Einant pr. metų suvažiavimo nutarimais, naujai Valdybai uždėta nemaža pareigų, kurios dalinai dėl laiko stokos nebuvo galutinai apsvaistytos, kaip jas Valdyba turės praktiškai vykdyti. Nežiūrint viso to, praėjus trims mėnesiams jau yra nemažai apsvaistyta ir čia norime visuomenę maždaug supažindinti, su kokiais klausimais bei sunkumais Valdybai teko per tą laiką susidurti. Pirmiausiai reikėjo susirasti būstinę patalpas kurias ne taip jau lengva gauti. Dėką kun. Butkui, šis klausimas buvo išspręstas mums palankia prasme — kad ir bendra salė be jokio kambario, bet vis yra kampas. Tuo pat laiku sekretorius ir išdėtininkas perėmė iš buv. A. L. D-jos bylas ir turtą. Susirinkus naujose patalpose pirmajam posėdžiui, buvo nusistatyta užmegsti tamprus ryšius su Vyr. Vadovybe ir Apylinkėmis. Tuo tikslu buvo paruošti pirmieji atsišaukimai bei aplinkraščiai, kviečiant visus stoti į bendra visuomeninį darbą. Krašto Valdyba šiomis priemonėmis palaikė ryšius su II apylinkių, kurios yra Adelaidė, Bathurste, Bonegil'oje, Canberroje, Geelonge, Gretoje, Hobarte, Launcestone, Melbourne ir Sydnėjuje. Be to, vedamas susirašinėjimas su Perthu naujos apylinkės steigimo reikalui. Trijų mėnesių laikotarpyje yra parašytos 4 instrukcijos, 2 atsišaukimai ir 95 raštai. Gauta iš viso 60 raštų I išsiųstas instrukcijas bei raštus iš Adelaidės, Beechwortho, Brisbanės, Gretos ir Melbourne iki š. m. IV.1 d. jokio atsakymo negauta.

Krašto Valdyba posėdžiams susirenka normaliai kiekvieno mėnesio pirmą sekmadienį. Esant svarbiems reikalams, o jų yra

daug, posėdžiai daromi dažniau. Iki 51.IV.1 posėdžių buvo 7. Beveik kiekviename posėdyje dalyvauja visi valdybos nariai. Principinio pobūdžio klausimai buvo sprendžiami dalyvaujant pilnam Valdybos sąstatui.

Išleidus pirmąsias instrukcijas eita prie kitų reikalų patvarkymo, iš kurių, be abejo, svarbiausias bus "Mūsų Pastogės" klausimas. Šis klausimas buvo svarstomas be veik kiekviename posėdyje ir po visos eilės pasitarimų bei vestų tuo reikalu derybų, tik š. m. kovo mėn. 21 dieną išneštas galutinis sprendimas, kurio įvykdymas nagrinėjamas, todėl viešai neskelbiama. Tuo reikalu visuomenė netrukus bus išsamiai painformuota.

Bandant išvystyti veiklą ir kitose srityse Krašto Valdyba organizuoja savišalpos kasas, Tautos Fondo atstovybę ir studentų bei ligonių šelpimą Vokietijoje. Socialiniais reikalais viduje Krašto Valdyba pavedė specialiai rūpintis vice-pirmininkui kun. Butkui. Krašto Valdyba taip pat nusistačiusi materialiai remti Kultūros Fondą, kurio žinioje yra kultūrinė ir auklėjimo sritis visoje Australijoje.

Norima užmegsti glaudžius ryšius su kitų tautybių, kaip centrinų, taip ir provincijų skyrių va-

(Nukelta į 14 psl.)

Supermanai

KUNIGAİKŠTIENĖ GRAŽINA

Storos pilies sienos dar niekada nebuvo girdėjusios tiek paslaptingo šnabždėjimo, pusiau pasakytų žodžių ir įtartinos tylos, kaip šiandien. Jos negalėjo suprasti, kas čia pasidarė. Jau dvidešimt metų šią pilį valdė kunigaikštis Liūtauras su savo išminingąja žmona Gražina. Jaunas buvo Liūtauras, kai pradėjo pilį valdyti, vos 18 metų, bet Did. Lietuvos Kunigaikštis patikėjo jam šią svarbią pasienio sritį, nes Liūtauras jau buvo spėjęs įrodyti savo narsumą ir ištikimybę. Jis niekuomet neapvyklė valdovo, kasmet sulaikydamas kryžiuočių puolimus ir teisingai valdydamas kraštą. Išgirdavo kartais pilies sienos ir labai aštrių žodžių, kai susiginėdavo kariai, arba įpykęs kunigaikštis bardavo kokį nors apsileidėlį. Bet ir nemažomaisi dalykai būdavo sakomi garsiai ir atvirai. Paskutinėm dienom kaip tik buvo triukšmo daugiau negu paprastai, nes pilies igula kovojo su eiliniu kryžiuočių antpuoliu, ir visur buvo girdėti garsūs įsakymai, ginklų žvangėjimai ir pranešimai iš žvalgybos bokštų.

Ir staiga viskas pasikeitė. Kunigaikštis sėdėjo savo kambarį ir kažka tyliai aiškino susirinkusiems keliems didžiūnams. Jie iš karto atrodė nustebę ir kratė galvas, bet kunigaikščiui karštai įtikinėjant, galų gale ėmė linkėti, ir atrodė, kad kunigaikštis juos perkalbėjo. Paskui temstant trys iš jų, persirengę kaimiečių rūbais, išslinko iš pilies ir nubėgo į priešų stovyklą. Po valandėlės vienas grįžo į pilį, atsiveddamas du svetimus vyrus irgi kaimiečių rūbais. Svetimieji tarp savęs tyliai kalbėjosi. Jų kalbą pilies sienos girdėjo, tik nesuprato nė žodžio — ne lietuviškai jie kalbėjo. Kai juos nuvedė pas kunigaikštį, jie visi mandagiai pasisveikino, ir kunigaikštis pasodino juos į kėdes, skirtas tik labai garbingiems svečiams. Ir jie vėl ėmė kalbėtis visai tyliai.

Kunigaikštienė Gražina buvo pripratus prie medžioklių ir karo, bet šį kartą puolimas užsitiesė nepaprastai ilgai, ir ji ėmė būkštauti, kad pilis gali pritrūkti maisto ir ginklų. Ji visą dieną drauge su kitomis moterimis tvarstė sužeistuosius, gamino maistą ir padavinėjo vyrams ginklus, o dabar, kai mūšis nurimo, ir visi nuėjo pasilsėti, ji skubino pas Liūtaurą, norėdama jį įkalbėti, surinkus vyrus staigiai pulti iš pilies ir sumušti kryžiuočius. Ji tyliai perėjo lokių kailiais išklotą menę ir sustojo prie kilimo, skiriančio ją nuo kunigaikščio kambario. Tėnai kažkas kalbėjosi, ir kunigaikštienė staptelėjo.

Liūtauras nemėgo būti trukdomas, kai tardavosi su savo vyrais, tai ir dabar Gražina apsigrįžo ir galvojo ateiti truputį vėliau, kai staiga jos ausis pagavo svetima kalba tariamus žodžius:

— Jūs išvyksite iš pilies prašvitus. Apie vidurdienį mes paimsime pilį.

— Taip... — visai tylus Liūtauro atsakymas.

— Jūs galite pasirinkti sau dešimt palydovų, arklius ir po maišą mantos. Likęs turtas ir žmonės mūsų. Už tai mes pasižadame leisti jums laisvai iškelti, likusių žmonių nežudyti ir krašto neniokioti.

— Gerai...

— Dar vienas dalykas: ir savo žmonai ir palydovams apie išvykimą pranešk tik švintant, kad per naktį žinia nepaplistų.

Kunigaikštienė daugiau nebeklausė. Pas vyrą eiti nebuvo prasmės. Ten jau viskas buvo nutarta. Tekina ji nubėgo į kareivių patalpas ir pasiūkė vieną seną kareivį, kuris jau žilas buvo, kai ji jaunamarte šton pilin atvyko.

— Kunigaikštis įsakė pranešti vyrams, kad paruošty šarvus ir ginklus, nes ryt dar prieš aušrą reikės pulti kryžiuočius jų pačių stovykloje. Visa darvykite tyliai, trimitų jokių nebus. Kunigaikščio žadint nereikės.

Senas karys dar nė atsakyti nespėjo, o kunigaikštienės jau nebuvo. Ji nuskubėjo į kunigaikščio ginklų kambarį ir, būdama beveik lygus su juo ūgio, lengvai prisitaikė šarvus. Tik tada ir ji nuėjo kiek pasilsėti.

Sekantį rytą buvo dar visai tamsu, kai kariai ėmė rikiuotis pilies kieme. Kunigaikštis, apsilvilęs žvilgančiais naujais šarvais, su nuleistu antveidžiu, ir balta skraiste apsisiautęs išėjo iš savo kambarių ir pasveikino karius. Arčiau stovintiems pasirodė, kad kunigaikščio rankos mostas ne toks griežtas buvo kaip visuomet, bet apie tai visi tuoj pamiršo, įtemptai laukdami, kada saulė bent truputį prablaškyt ūkanas.

Pagalčiau pirmieji saulės spinduliai ėmė laužtis pro rūką, ir kunigaikštis su kariais tyliai išėjo iš pilies.

Kryžiuočiai ramiai miegojo, visai nesitikėdami puolimo. Staigiai užpulti jie baisiausiai įnirto ir dešimteriopom jėgom ėmė spausti pilies vyrus. Lietuvių smarkiai kirto priešus, tačiau tai šen tai ten kryžiuočiai pradėjo imti viršų. Bet į tokią vietą lyg ant debesio, ant savo balto žirgo atlėkdavo kunigaikštis ir išgelbėdavo padėtį. Kunigaikštis visuomet gerai kaudavosi, bet tokio jo ir senieji kariai neprisiminė — kaip karo dievaitis skraidė jis po visą mūšio lauką ir ne tiek savo jėga, kiek žaibišku vikrumu kėlė priešams siaubą, o saviškiams narsą. Kur jis pasisukdavo, ten pilies vyrai dvigubu narsumu kovojo. Jo skatinami jie taip kovėsi, kad netrukus kryžiuočių skaičius susilygino su lietuvių ir dar ėmė mažėti.

Kryžiuočiai pasiryžo žūt-būt pagauti kunigaikštį, ir visus lietuvius žiauriai nubausti už išdavystę. Jie apsupo baltąjį raitelį ir puolė jį visu būriu. Dar vienas kitas krito, bet kunigaikščio rankos pavargo, jis nesuskubo prisidengti sunkiu skydu, ir kryžiuočio kalavijas pervėrė jo krūtinę.

Pamatę, kad kunigaikštis krito, kariai tik trumpai

valandėlei pakriko, bet kryžiuočiai ir tuo pasinaudojo ir ėmė spausti lietuvius prie pilies sienų.

Tuo tarpu Liūtauras, pakeliamoj tulto dundėjimo pabudintas, šoko iš guolio ir nuskubėjo prie lango. Jis dar pamatė, kaip paskutinieji kariai perėjo tiltą. Jis bandė juos pašaukti atgal, bet jo niekas neišgirdo. Greitai jis apsivilko šarvus ir puolė pro duris. Bet sunkios ažuolinės durys buvo užsklęstos iš lauko pusės.

— Sargyba! — šūktelėjo Liūtauras, bet niekas neatsiliepė, nes kariai, kurie būdavo prie kunigaikščio kambarių, irgi buvo išjoję.

Jis vėl metėsi prie lango. Priešo stovykloje virė kova. Kovai vadovavo kažkoks baltas raitelis, bet kas jis buvo, Liūtauras niekaip negalėjo atspėti.

— Nejaugi niekas iš namie likusiųjų neišeis į pilies kiemą, — karčiai galvojo Liūtauras. Staiga jis pamatė senąją Rimgailę, išeinančią su kibiru iš virtuvės.

— Rimgaile! — pašaukė Liūtauras.

Rimgailė pažvelgė aukštyn, ir net kibiras jai iš rankų iškrito.

— Kunigaikšti! Grįžai?

— Negrįžau, Rimgaile, bet negaliu išeiti. Eikš greičiau aukštyn ir atšauk valkę.

Rimgailė negaišdama nupūksnojo aukštyn ir išleido Liūtaurą. Tas gi nė žodžio nesakydamas nubėgo į arklides ir skriste nuskrido į mūšį.

— Pirmyn, kariai! — sušuko jis, įjodamas į saviškių tarpą.

Kariai, pažinę jo balsą, sukaupė paskutines jėgas ir puolė priešą. Liūtauras, dar nepavargęs, pats nukovė didesnę jų dalį.

Greitai mūšis buvo baigtas. Nedaug liko gyvų kryžiuočių, bet kurie liko, buvo surišti ir paimiti į nelaisvę. Tik tada visi nuskubėjo prie kalvelės, kur gulėjo nežinomas baltasis raitelis. Liūtauras pakėlė jo antveidį, ir į jį pažvelgė rimtos ir liūdnos kunigaikštinės Gražinos akys.

— Atleisk, Liūtaurai, kad be tavo žinios išvedžiau karius... — sušnibždėjo jina, — aš vakar... nugirdau...

— Ak, Gražina, — sušuko Liūtauras, — kokiaman gėda, kad tu mane turėjai pamokyti, jog tėvynės laisvė svarbiau už viską.

Bet tų žodžių Gražina jau nebegirdėjo. Jos siela skrido pas Praamžių ir nešė jam kvapiausią gėlę — laisvos tėvynės dainą.

A. K.

"VYTIS" — MELBOURNO TURNYRO NUGALĖTOJAS

Balandžio 7-8 dienomis Melbourne įvyko gražus krepšinio turnyras, kuriame dalyvavo vietos ir Adelaidės pajėgiausios lietuvių ir latvių komandos. Didelį nustebimą sukėlė melbourniškiamis žinia, kad adelaidiškiečiai krepšininkai žada net lengvom mašinom ir lėktuvais pribūti į žaidynes, kas davė supras ti, kad žaidėjai būsimoms rungtynėms dės paskutiniąsias pastangas parodyti savus sugebėjimus. Turnyras buvo prarastas taškų sistema, kur kiekviena komanda turėjo sužaisti vienas rungtynes su kiekviena dalyvaujančia komanda. Todėl kiekvienam buvo proga pamatyti visas mūsų pajėgiausias komandas ir jų geriausius žaidėjus. Šių rungtynių geriausioms lietuvių ir latvių komandoms vietos tautiniai komitetai buvo paaukoję po gražią sidabrinę taure, kurios dar ilgai primins gražiausias žaidynes. Malonu pastebėti, kad ir Adelaidės lietuvių komitetas atsiuntė geriausiai lietuvių komandai si-

UŽDAVINIŲ KONKURSAS BAIGTAS

Pranešame, kad uždavinių konkursas jau baigtas. Viso buvo 12 uždavinių, kaip mūsų taisyklėse buvome numatę. Kas konkursą laimėjo bus paskelbta, gal būt, sekančiame AL numeryje.

Kitą konkursą pradėsime AL 14 Nr. Kviečiamė dalyvauti ne tik visus šio praejusio konkurso dalyvius, bet ir naujus mūsų jaunuosius skaitytojus.

Jūsų Teta Rūta

dabrinę taurelę, kas žaidynių eigai davė dar didesnę įtampą. Visos žaidynės praėjo labai draugiškoje nuotaikoje. Kaip latviai taip ir lietuviai žiūrovai kultūringai įvertino kiekvieno žaidėjo gražesnę atsiekimą, negailėdami katučių ir skaitlingų "valio" bei "ura".

Šios žaidynės įrodė, kad Australijos lietuviai krepšinio šakoje pirmauja ir iš latvių pusės ypatingo pavojaus susilaukti negali. Kaip techniškai taip ir taktiškai lietuvių abi komandos parodė žymiai vaisingesnę žaidimą. Daugiausia intrigavo paskutinišios turnyro rungtynės, kur susitiko Adelaidės ir Melbourne lietuvių komandos, nepraleimėjusios dar nei vieno rungtynių. Viena buvo aišku, kad vienai iš šių komandų atiteks šio turnyro laimėtojo vardas ir jai skirtosios dovanos. Be to, susidarė lyg ir žūtbūtinis reikalas kartą išsiaiškinti, nes per visas žaidynes kaip vieni taip ir kiti tikėjosi laimėjimo. Iš žiūrovų taško sprendžiant atrodė, kad melbourniškiai turi daugiau vilčių, nes jų išsikovotas krepšių santykis buvo žymiai geresnis ir jų žaidi-

mas rėmėsi ne tik vienu žaidėju. Vis dėlto, nepaisant įvairių spėliojimų, galutinas laimėjimas atiteko Adelaidės "Vyčiai". Neįsileidžiant į atskirų rungtynių eigos nagrinėjimą, išvardinsiu įvykusių rungtynių rezultatus:

Vytis—Adelaidės latviai:	56—55,(29—32)
Vytis—Melbourn latviai:	54—51,(19—27)
Vytis—Melbourn Varpas:	58—55,(35—23)
Varpas—Melbourn latviai:	42—30,(16—17)
Varpas—Adelaidės latviai:	60—24,(30—12)
Varpas—Adelaidės Vytis:	55—58,(23—35)
Melb. latviai—Adelaidės latviai:	53—45 (29—18)
Melb. latviai—Adelaidės Vytis:	51—54,(27—19)
Melb. latviai—Melb. lietuviai:	30—42,(17—16)

Iš aukščiau išvardintų rezultatų matome, kad pagal laimėtas rungtynes dalyviai išsikovojo sekančias vietas:

I—Adel. Vytis 6 tašk. Krepš. sant.: 168—161 =	/+ 7 taškai
II—Melb. Varpas 4 tašk. Krepš. sant.: 157—118 =	/+ 39 taškai
III—Melb. latviai 2 tašk. Krepš. sant.: 134—138 =	/— 4 taškai
IV—Adelaidės latviai 0 tašk. Krepš. sant.: 130—169	/— 39 taškai

Šio turnyro geriausi taškų medžiotojai buvo:

1. Ignatavičius 70 taškų, 2. Darginavičius 66 t., 3. Dancis 45 t., 4. Tilmanis 38 t., 5. Madziliauskas 36 t., 6. Jaciunskas 31 t., Tilliks 25 t., 8. Jaunozo'is 24 t., 9. Raistkums 23 t., 10. Gasiūnas 19 t. ir t.t.

Sekmadienį, po piet, įvyko turnyro uždarymas, kur išsiriavusiems krepšininkams gražias sveikinimų kalbas pasakė lietuvių ir latvių vietos bendruomenių komitetų atstovai ir įteikė geriausioms komandoms taures.

Po to sekė pati įdomiausia šio parengimo dalis—turnyre dalyvavusių geriausių žaidėjų rinktinės rungtynės su Viktorijos australų rinktinė, kuri yra 1950 m. Australijos krepšinio meistris ir prieš ku-

Adelaidės lietuvių "Vyties" sporto klubo komanda, laimėjusi krepšinio turnyrą Melbourne. Iš kairės į dešinę: Brovčenka, Pyragius, Jaciunskis, Kurauskas, Ignatavičius, Gurskis, Kitas ir kom. kap. Urnevičius.

riuos peretais metais, po Australijos lietuvių pirmenybių, lietuvių rinktinė buvo pralaimėjusi.

Mūsų rinktinė buvo sudaryta iš geriausių lietuvių, latvių ir vieno estų krepšininko ir buvo pavadinta BALTIC. Šias rungtynes stebėti buvo susirinkę virš 600 žiūrovų, kurie karštai dalyvavo visoje rungtynių eigoje ir įvairiais paflaginimais stengėsi pagelbėti.

Šios rungtynės tikrai buvo vertos dėmesio, nes, tikriausiai, Australija tokio aukšto žaidimo lygio dar nebuvo mačiusi. Abiejų pusių lengvas kamuolio ir kūno valdymas ir geri metimai kaip iš vietos, taip iš didelio greičio ir įvairių atstumų žavėjo žiūrovus. Jau nuo pat rungtynių pradžios mūsų kariai taikliais metimais pradėjo rinkti taškas po taško ir bandė didinti krepšų santykį savo naudai, kas neperunkiausiai jiems ir sekėsi. Ypačiai gerą dieną turėjo lietuviai Ignatavičius ir Darginavičius, kurie per ištas rungtynes ir buvo pavojingiausi taškų rinkėjai. Nuostabiai gražiai mūsų Ignatavičius, savo apgaulingais kūno judesiais, mokėjo apgauti savo gyniką ir tiksliais metimais pasiekti taškų persvarą. Darginavičius, ne tik tolimais taikliais metimais, bet ir tigrškais šuoliais, atimdamas priešų pasuotes, įsigijo žiūrovų palankumą ir teisingą įvertinimą. Gerai sulosė gynikai Baškys ir latvių Tilmanis, kurie savo veikla dariniai įsijungė į bendrą žaidimą. Nedėkingą dieną turėjo varpiečių centro puolikas Gasiūnas, kuris šioms svarbioms rungtynėms nebuvo tinkamai pasiruošęs. Po visos eilės gražių derinių ir puikių metimų rungtynės buvo užbaigtos "Baltic" komandos aiškiu laimėjimu pasekme 62—47 (32—26). Baltų komandoje žaidė ir taškus pelnę: Ignatavičius 22, Darginavičius 16, Tilmanis 9, Gasiūnas 6, Gurskis 5, Madziliauskas 2, Menike 2, Baškys, Turrs, Tilliks 0.

Iš Viktorijos rinktinės geriausiai pasirodė jų centro puolikas Watson, laimėjęs 14 taškų ir iš gynikų Mc Creachan.

Šios rungtynės įrodė, kad Pabaltijo kraštuose krepšinio žaidimas buvo pasiekęs tikrai aukšto lygio ir kad šis žaidimas, kaip Lietuvoje, taip ir čia mums yra pats artimiausias ir daugiausiai mėgstamas.

Mūsų žiūrovų karštas įsijungimas į rungtynių eigą stebino atsilankiusius australų žiūrovus, kurių pareiškimu, tik jų futbolo rungtynėse galima rasti tokiu entuziastigų žiūrovų.

Užbaigus šį gražų turnyrą galima pasidžiaugti, kad mūsų tautiečiai skaitlingai remia sporto parengimus ir kultūringai moka pareikšti savo džiaugsmą ir pasitenkinimą bei skausmą ir nusiminimą savųjų nesėkmės atveju. Šitoks gražus mūsų tautiečių pasielgimas duoda naujos jėgos ir pasiryžimo mūsų jauniems sportininkams dirbti, treniruotis ir siekti geresnių rezultatų, idant tinkamai reprezentuoti lietuvių sportininko vardą.

Klubo Valdvyba, kuri organizavo šias žaidynes, nuoširdžiai dėkoja Adelaidės lietuviams ir latviams sportininkams už pasiaukojimą vykstant į šias žaidynes ir visiems tautiečiams, prisidėjusiems prie atvykusių sportininkų globojimo ir turnyro organizavimo.

L. B.

KARAS KORĖJOJE.

Kaip ir buvo laukiama, balandžio 24 d. komunistų armija pradėjo didelę pavasario ofensyvą prieš JT armiją. Fuldami didžiulėmis masėmis, raudonieji priverė JT kariuomenę trauktis, tačiau pasitraukimas buvo tvarkingas ir be panikos. Nepaprastai stipria visų ginklų rūšių ugnim sąjungininkai retino raudonųjų eiles. Raudonųjų tikslas, kaip atrodo, buvęs iki gegužės 1 d. paimti Seoul, kaip "dovaną" Stalinui gegužės pirmosios šventės proga. Tačiau nors sąjungininkų kariuomenė pasitraukė beveik iki pat Seoul, bet sukoncentravo tokią stiprią artilerijos, aviacijos ir karo laivyno ugnį, kad puolą raudonieji buvo visi sunaikinami ir turėjo pasitraukti. Žinios sako, kad raudonieji vėl pergrupuoja ir papildo savo jėgas naujam puolimui.

Apskaičiuojama, kad vien šio puolimo metu raudonieji neteko apie 100.000 karių. Nuo karo pradžios jų nuostoliai siekia jau arti vieno milijono.

Nemaži nuostoliai ir sąjungininkų pusėje. Nuo karo pradžios iki bal. 27 d. JAV kariuomenė neteko 10.813 užmuštais, 41.136 sužeistais ir 10.950 dingusiais be žinios. Britai neteko iki geg. 2 d. 48 užmuštais, 223 sužeistais ir 803 dingusiais be žinios. Manoma, kad dalis dingusiųjų atsiras. Kitų sąjungininkų nuostoliai kol kas nepaskelbti.

PERSIJA SUVALSTYBINO NAFTA

Persijos parlamentas ir senatas priėmė jau anksčiau vyriausybės paruoštą įstatymo projektą, pagal kurį suvalstybinamos naftos įmonės Persijoje. Pirmon eilėn tai pa liečia Irano-Britų Naftos Bendrovės interesus. Britai, sudarę su Persija vienašališką, sau labai palankią sutartį, kurios terminas ba-

giasi po pusės šimto metų, sėmė nepaprastai didelius pelnus iš persų naftos šaltinių. Persija ilgai kenėjo šį anormalų reiškinį, matydami, kaip jų turtais tampa svetimieji. Pagaliau nusprendė visus naftos šaltinius ir įmones suvalstybinti ir sutartį su anglais anuliuoti.

Persijos vyriausybė ta proga pareiškė, kad naftą pirkti pirmumo teisę turės ankstesnieji klientai, bet turės mokėti tarptautinėj rinkoj esančias kainas.

Pačioje Persijoje neramu. Vyks ta demonstracijos, daugiausia nukreiptos prieš anglus.

Nors Anglijos vyriausybė daro visas pastangas savo interesus apginti, bet vargu jai tas pasiseks. **JAV KARINĖ MISIJA Į FORMOZĄ**

Gynybos vice-ministeris Mr. Robert Lovett pareiškė, kad JAV karinė misija į Formozą susidės iš 500 karininkų ir karių. Šios misijos uždavinys, kaip pareiškė Mr. Lovett, yra apmokyti, apginkluoti ir duoti nurodymus Kinijos nacionalistų kariuomenei. Misija vyksta pakviesta nacionalinės vyriausybės.

Pekingo radijas ta proga apkaltino JAV-bes ketinimu paruošti Formozoje bazę invazijai į Kinijos žemyną.

TRUMPOS ŽINIOS

— Anglų Darbo Partijos vyriausybės narių tarpe kilo dideli nuomonių skirtumai ryšy su suukumais vykdant ginklavimosi programą: ministerių kabineto nariai atsistatydino. Jų vieton paskirti nauji.

— Albanijoje siaučia teroras visame krašte. Sušaudyta jau 40 asmenų ir per 1000 areštuota. Teroras prasidėjo po to, kai vasario 19 d. į Sovietų ambasadą buvo mesta bomba.

— Anglijos gynybos ministeris pareiškė, kad Sov. Rusija turinti 200 divizijų armiją, kuri kiekvienu momentu gali pulti Europą, kai tik Sovietų vyriausybė įsakydanti.

— Indijoje siaučia badas. New Delhi mieste 5000 badaujančių piliečių demonstravo gatvėmis. Policija atidengė ugnį, užmušdama 5 ir sužeisdama 32 asmenis. Uždrausta rinktis daugiau kaip 5 asmenims.

— Baladžio 26 d. Prez. Trumanas pareiškė, kad JAV-bių ir JT politikos tikslas yra apriboti karą Korėjoje "jei bus galima."

Anksčiau Prezidentas buvo pasakęs, kad komunistams belieka pasirinkti, ar jie nori išspręsti Korėjos ginčią taikingai ar pasirinkti visuotinę karą.

— Japonijos ministeris pirmininkas pareiškė, kad pasiuktas provizorinis susitarimas su JAV atstovu J. F. Dulles dėl JAV-bių kariuomenės buvimo Japonijoje pasirašius taikos sutartį.

— Britanijos vyriausybė paskyrė tris aukšto rango kariškius, kurie bus atsakingi už Britanijos saugumą.

Ryšy su tuo iš autoritetingų vyriausybės sluoksnių buvo pareikšta, kad dėl šio paskyrimo nėra pagrindo panikai, nes tai esanti paprasta atsargumo priemonė.

— Prof. P. Karmel savo paskaitoje Adelaidės universitete pareiškė, kad sustabdyti infliacijos Aust ralijoje nėra galima. Daugiausia, ką galima padaryti, tai ją kontroliuoti.

— Tarp JAV-bių ir Danijos pasirašyta sutartis, pagal kurią Grenlandija bus ginama bendromis jėgomis.

— Vyriausias Tolimųjų Rytų vadas Lt.-gen. M. Ridgway pareiškė, kad Mandžiūrija tam tikromis sąlygomis galinti būti bombarduojama, bet vyr. generalinis štabas nuspręs, kada ateis tam laikas.

Mandžiūrija būtų bombarduojama, jeigu komunistų aviacija taptų pavojinga JT žemyno operacijoms ir grėstų JT aviacijos dominavimui Korėjoje.

— Britų laivas Bedenham paukęs su karo medžiaga į Maltą, Gibraltaro uoste išlėkė į orą. Sprogimu padaryta daug nuostolių miesto gyventojams. Manoma, kad tai sabotaže veikimas.

— JAV aviacijos gen. štabo viršininkas gen. H. S. Vandenberg pareiškė, kad iki š. m. birželio pabaigos JAV-bių aviacija pasieksianti 87 vienetus, o iki 1952 metų rudens pasieks patvirtintą planą — 95 vietus.

Š. m. bal. 1 d. JAV aviacija jau sickė 81 vienetą su 700.000 personalo (pr. m. gruodžio mėn. buvo 58 vienetai su 560.000 personalo.

(Atkelta iš 9 psl.)

dovybėmis.

Centrinė biblioteka baigiama tvarkyti ir ją galės visuomenė netrukus naudotis. Bibliotekos archyvo ir turto patikrinimas ir tvarkymas yra pilnoje paties pirminko priežiūroje, kas reikalauja kruopštaus darbo.

Bendrai paėmus, yra sunku pilnai supažindinti visuomenę su Krašto Valdybos veikla, nes pirmaisiais mėnesiais visas darbas yra organizacinėje stadijoje, kuris atliekamas aplinkraščių, raštų ir pasitarimų formose.

Tuo atveju, jei visos vadovybės parodytų gerus norus jiems uždegtas pareigas vykdyti, tai, be abejojimo, visuomenė netrukus vienokiu ar kitokiu būdu praktiškai pajustų Valdybos veiklos pasėkas. Priešingu atveju, Valdyba prie didžiausių pastangų negali jokių užsibrėžtų tikslų atsiekti, kadangi be Apylinkių glaudaus bendradarbiavimo tas yra neįmanoma.

Girdimos kalbos, jog Krašto Valdybos narių tarpe yra nuomonių skirtumų yra visiškai be pagrindo ir visi Valdybos nariai yra davę savo sutikimą, kad apie tai būtų viešai paskelbta.

Pradėdama naują metų ketvirtį Krašto Valdyba tikisi atsiekti geresnių rezultatų, dirbdama su tvirtu pasiryžimu savo tautiečių ir tėvynės labui.

(pas.) A. Ustjanauskas
ALB Krašto Valdybos
Sekretorius

**TAUTOS FONDUI PAAUKO-
JO**

1. ALB Melbourne Apylinkė £102.14.0
2. ALB Bonegillo Apylinkė £33. 7.0
3. ALB Geelongo Apylinkė £15.17.3
4. p. I. Karvelis £1. 0.0
5. p. Viedrinas 10/0

Aukščiau minimų apylinkių visuomenė, o taip pat p. Karveliui ir Viedrinui, parėmusiems aukomis Tautos Fondą, šiuo reiškiamame širdingą padėką.

ALB Krašto Valdyba

PAIEŠKOJIMAS

Mr. L. Vazgauskas, gyv. 3246 S. Halsted St., Chicago, Ill., USA prašo atsiliepti Juozą Butautį, gyvenusį Jonišio valsčiuje.

**PRANEŠIMAS TAUTIE-
ČIAMS, GYVENANTIEMS
N. S. W. ir QUEENSLANDE.**

Norintiems išvykti į Jungtines Amerikos Valstybes turite svarbių ir skubių informacijų. Kreiptis darbo valandomis kiekvieną šeštadienį nuo 16—18 val., Krašto Valdybos būstinėje, 5 Young St., Circular Quay, Sydney, N. S. W., arba laiškais — 28 College St., Sydney, NSW, įdedant pašto ženklą atsakymui.

A. Ustjanauskas

ALB Krašto Vald. Sekretorius

P A D Ė K A

ALB Krašto Valdybos Pirminkui p. J. Vaičiūčiui ir Švietimo Vadovui p. Dr. A. Mauragiui parėmusiems materialiai naujai įsteigtą Sydnejaus Lietuvių Sporto Klubą "Kova", šiuo reiškiamame nuoširdžią padėką.

Sydnejaus Lietuvių Sporto
Klubo "Kovas" Valdyba

**LIETUVIŠKA BIBLIOTEKA
ADELAIDEJE**

ALB Adelaidės Apyl. Valdybos rūpesčiu kuriama lietuviška biblioteka. Jos reikalingumą suprato pirmieji parėmė savo aukomis šie asmenys:

J. Stankauskas	£3.10.0
J. Urbonas	£2.0.0
B. Velička	£1.10.0
V. Sobeika	£1.0.0
V. Vosylius	£1.0.0
M. Keršys	10/0
Viso	£9.10.0

Pirmiesiems bibliotekos rėmėjams, įgalinusiems savo aukomis įsigyti knygoms spintą, reiškiamame nuoširdžią padėką.

Dabar kreipiamės į Adelaidės ir apylinkių lietuvius prašydami paaukoti bibliotekai lietuviškų ir kitomis kalbomis knygų, žurnalų, komplektų. Ištraukime jas iš čemodanų ir atiduokime bibliotekai, iš kurios visi imsime skaityti. Duokime lietuvišką knygą į mūsų vaikų ir jaunimo rankas. Kas negalime paaukoti knygų, aukokime pinigais bibliotekos reikalams. Biblioteką tvarkys J. Mockūnas ir V. Janulis. Knygas ar pinigus galima įteikti sekmdieniais prieš ir po lietuviškų pamaldų šv. Juozapo bažnyčios salėje. Paštu siųsti šiuo adresu: J. Mockūnas, 5 Waish St., South-

wark, S. A.

ALB Adelaidės Apyl. Valdyba PASKOLOS LAKŠTUS GRĄŽINO ir paskolą pervedė į auką spaustuvės naudai šie mūsų bičiuliai:

- 1) Petras Kazlauskas .. £1
- 2) Beatričė £3
- 3) Julija Švabaitė-Gylienė .. £1
- 4) Marija Jančiūtė-Szymanska £2
- 5) L. Pilipavičius £1

Savo laiške M. J. Szymanska rašo: "... kartu gražinu paskolos lakštus, nes tai yra tik mūsų reikalams pinigai skirti.

Spaustuvė spausdins spaudą jauniems ir seniems.

Atsisakydama nuo paskolos tauriu daug lietuviškos sekmės lietuviškai spaustuvei."

Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkojame.

AL Leidykla

MUSŲ RĖMĖJAI

Paramos Australijos Lietuviai atsiuntė šie tautiečiai:

J. Šimaitis	6/0
Vyt. Jankus	3/0
P. Kulikauskas	2/0
V. Andriukonis	12/5
Julius Čyžas	20/0
J. Česiūnas	2/0
Vl. Palaitis	22/0

Visiems nuoširdžiai dėkojame.

AL Leidykla

AUKOS TAUTOS FONDUI

Aukų Tautos Fondui atsiuntė šie tautiečiai:

Ant. Šilva	£2
Balys Milaknis	£1
Rom. Greimas	£5
Jonas Zagorskis	£5
A. Janciauskiene	£1
J. Purvinas	£1
Lukavičius	10/0
Alf. Gričius	£1
J. Zablockis	£1
Vyt. Samulis	£1
Jurgis Vasiliauskas Tas.)	£1.13
Povilas Stelmokas	£1
F. G. (Lithgow)	£10
ALB Hobarto Apylinkės Valdyba	£3.10.0
Julius Čyžas	£2
Viso	£36.13
Paskelbta AL 6(66) Nr	£58.18.10
Iš viso	£95.0. 1
Šiame laikotarpyje atsi- skaityta	£67.1.1
Yra sąskaitoje	£27.19.0

Visiems Tautos Fondo rėmėjams nuoširdžiai dėkojame.

KARALIAUS MINDAUGO AUKŠTŪJŲ MOKSLŲ INSTITUTAS

(Melbourne, Vic.)

Paskaitos vyksta sekmadieniais 12 val. 45 min. salėje St. John Church, Victoria Parade ir Hodde St. kampas, East Melbourne,

1. Gegužės 20 diena. Lietuvių tautos suverenumo raida, Instituto direktorius P. V. Raulinaitis.
2. Birželio 10 diena. Moderniosios psichologijos kelias į žmogaus dvasią, Albertas Zemribas-Zubras
3. Liepos 1 diena. Tremties metų lyrikos motyvai, A. Zemribas-Zubras
4. Liepos 22 diena. Dvidešimtojo amžiaus menas, dailininkas Adolfas Vaičaitis
5. Rugpjūčio 12 diena. Žmogaus prigimtis ir jo teisės, Jonas Kalpokas
6. Rugpjūčio 26 diena. Žmogaus teisės ir pagrindinės laisvės šių dienų problemų šviesoje, Jonas Kalpokas.
7. Rugsėjo 16 diena. Žmogaus problema, Bronius Zumeris
8. Rugsėjo 30 diena. Šių dienų žmogaus dvasinė krizė, Antanas Krausas.
9. Spalių 14 diena. Tautinis mūsų jaunuomenės auklėjimas, Antanas Krausas.
10. Spalių 28 diena. Dvasios ir jų pasireiškimas, Kun. Pranas Vaseris
11. Lapkričio 11 diena. Religija ir kultūra, Kun. Pranas Vaseris
12. Lapkričio 25 diena. Silvestras Balčiūnas skaito iš teisės srities, tema bus paskelbta vėliau.

P. V. Raulinaitis, Direktorius

SANATORIJOSE ESANTIEMS ligoniams sušelpiti aukų atsiuntė šie tautiečiai:

Po 1 svarą.

K. Rudaitė, D. Krauskaitė, D. Puodžiūnaitė, O. Ragauskaitė, A. Ragauskaitė, S. Šemienė, M. Šemytė, L. Šeštakauskaitė, I. Pranauskaitė, St. Garbenytė, E. Gorskytė ir D. Matulaitytė — visos dirbančios Heidelbergo ligoninėje (Vic.) £12
J. Sirutis 2/0
O. Matulionytė £2
J. Vitkūnas £1
Bal. 13 d. pasiūsta 6 siuntiniai Hahn ligoninėje gultintiems tautiečiams £13.17.7
Yra sąskaitoje £59.11

Siuntiniai pasiūsti šiems asmenims: Antanui Jakimčiui, Antanui Januliui, Tidžiui Riteriui, Rimvydui Švambariui, Adelei Zaborytei ir Vyt. Lazauskui.

Siuntinių sąstatas: 4,5 sv. pupelių kavos ir 0,5 sv. šokolado.

Malonius tautiečius prašome ir toliau ligonių nepamiršti.

AL Leidykla

TEISININKŲ DRAUGIJOS SUSIRINKIMAS

Š. m. gegužės 19 d. 6 val. vakare, šv. Juozapo bažnyčios salėje (Pirie St.) yra šaukiamas visuotinis Lietuvos Teisininkų Draugijos Užsienyje, Australijos skyriaus metinis, ataskaitinis susirinkimas.

Programoje: Pirmininko pranešimas, naujos valdybos rinkimai ir einamieji reikalai.

Visų collegų dalyvavimas būtinas.

LTDU Australijos skyriaus
Valdyba

LAIŠKAI

Lietuviams

lietuvių katalikų religinis laikraštis. Leidžia Tėvai Jėzuitai. Užsakyti galima pas:

Rev. S. Gaidelis, S. J.,

264 Miller St.,

North Sydney, N. S. W.

Prenumerata metams tik 9/0

D E M E S I O ADELAIDES JAUNIME!

Tautinių šokių Sambūris kviečia Jus įsijungti į Sambūrio eiles! Paaukokime savo laisvalaikio bent mažą dalelę gražiesiems mūsų tautiniams šokiams ir mūsų Tautos ir jos gražių papročių propagavimui svetimųjų tarpe.

Norime padidinti šokių grupę skaičiumi. Jums įsijungus mūsų darbas palengvės.

Įsijungdami į taut. šokių Sambūrio eiles mes turėsime progų arčiau susipažinti vieni su kitais ir kultūringai praleisti laiką.

Repeticijos vyksta kas sekmadienį, mūsų parapijos, šv. Juozapo bažnyčios salėje, Pirie St., 7 val. vakare.

Tad, maloniai kviečiame ir laukiame visus, norinčius įsijungti į šį gražų darbą, sekmadienį, gegužės 13 d. 7 val. vakaro pasitarimui-repeticijai, arba kiekvieną sekančią sekmadienį tuo pat metu.

Tautinių šokių Sambūris

Išraiškos šokio šokėja
ELENA KEPALAITĖ

š. m. gegužės 25 d. 8 val. v. Adelaidės Town Hall salėje duos išraiškos šokio koncertą.

Paieškoma

ONA USCILAITĖ

Ieško Vyt. Jankus, Holding Centre, Benalla, Vic.

Paieškau

JUSTINO ŽVINGELOS.

Paskutinis jo adresas: Dept. of Public Works, New Norfolk, Tas. Žinančius prašau rašyti šiuo adresu: Rev. S. Gaidelis, S. J. 264 Miller St., North Sydney, N. S. W.

— New York Herald Tribune pateikia informaciją, jog iš vokiečių pusės vakarų sąjungininkai gavę sutikimą, kad vokiečiai tam tikromis sąlygomis sutinka pastatyti Europos gynybai 12 divizijų su tankų ir šarvuotųjų junginiais. Be to, greta 12 divizijų, vokiečių reikalaujama 600 naikintųjų ir žvalgybos lėktuvų, sausumos pajėgų paramai ir nedidelis judrus laivynas pakrančių apsaugai.

Sąjungininkai esą su tokiu vokiečių projektu sutinka. Tėra belikęs laiko klausimas.

LIETUVIŲ KULTūros FONDO MELBOURNO SKYRIUS
š. m. gegužės mėn. 12 d. 7 val. vak. Cathedral Hall, Fitzroy,
Brunswick St. rengia įvairių bei įdomų

Literatūros—muzikos koncerta

PROGRAMOJE DALYVAUJA: rašytojas PULGIS ANDRIUŠIS iš Sydnėjaus, poetė Julija ŠVABAITE, poetas J. MIKŠTAS ir A. VAIČAITIS, išraiškos šokio šokėja E. KEPALAITĖ, solistė M. AUKŠTIKALNIENĖ bei klarnetistas A. VALIUS.

Visus Melbourne ir apylinkės tautiečius maloniai kviečiame į tokią retą meno šventę atsilankyti. Po koncerto bus ir šokiai.

LKF Melbourne Skyriaus Valdybą

LIETUVIŲ KALBOS VADOVAS jau išsiuntinėtas visiems prenumeratoriams, sumokėjusiems po £1.15.0. Paskutiniams 34-ms prenum. išsiųstas IV.24. Visi jau turėjo gauti.

Tuos prenumeratorius, kurie užsisakydami sumokėjo po 15 šil., bet primokėjimo po £1 neatsiuntė, prašome pranešti, kaip sunaudoti jų įmokėtus 15 šil.

Lietuvių kalbos vadovo prenumeratoro reikalas baigtas.

Tie tautiečiai, kurie LKV nebuvo užsisakę, gali jį gauti dabar už £1.19.6 Australijos Lietuvis Leidykloje arba pas Platintojus: Sydnėje (E. Gensienė, 28 College St./City), Melbourne (L. Baltrūnas, 295 Hoddle St., Collingwood), Bathurste (J. A. Skirka, Bl. J).

Visuose reikaluose Jums padeda

JUOZO ŽUKAUSKO

KALBINĖ — TEISINĖ — INFORMACINĖ — PAGALBA

Dokumentų vertimai ir jų tvirtinimas. — Visų rūšių raštai angliškai — Visokiariopa informacija. — Kalbinė pagalba įvairiose. — Tarpininkavimas perkant ar parduodant nuosavybę. — Atsakymai į klausimus. + Pasitarnaujama ir korespondenciniu būdu.

Kreiptis:

Kasdien 2—5 val. p. p. ir šeštadieniais 10—1 val. —

706 Manchester Unity Building
185 Elizabeth St.

S y d n e y Tel.: M4878

Kasdien 6—8 val. vak. —

10 Peel St.,
Kirribilli,
S y d n e y.

Tel.: XB4312

Korespondencijai adresas: Box 58, Milson's Point P.O., Sydney

VEDYBINIS SKELBIMAS

Ieškau mergaitės-lietuvaite, gyvenimo draugės, ne vyresnės 25 metų. Esu 26 m. amž., nevedęs 178 cm aukščio, darbo prievolę atlikęs. Atsakysiu tik į rimtus laiškus. — Rašyti Pukys, AL adresu.

LIETUVAITĖS, ATSILIEPKITE!

Ieškau rimtos gyvenimo draugės, kuri nerūko ir nevartoja svajinančių gėrimų. Amžius tarp 23—28 metų. Esu rimtas ir pasiturintis lietuvis. Betruksta tik gyvenimo draugės. Foto pageidaujama, nesutarus foto bus gražinta. Rašyti: P. P. Balkus, c/o S. R. & W. S. C. Wondwondah, via Horsham, Vic.

T A U T I Š K I

kaklaraikščiai (£1), juostos (£3), juostelės knygomis (5 šil.), juostelės pagalvėlėms (10 šil.). Spalvų ir derinių įvairumas. Gaminama ir pagal užsakymą. Meniškas darbas. Kreiptis: Australijos Lietuvis, 35 Cator St., Hindmarsh, Adelaide, S. A.

AUSTRALIJOS LIETUVIS

redaguojamas Redakcinės Kolegijos. Ats. redaktorius Jurgis Glušauskas. LEIDĖJAS — Australijos Lietuvis Leidykla. Raštus Redakcija taisy ir trumpina savo nuožiūra. Honorarai mokami tik iš anksto susitarus. PRENUMERATA: metams 28 šil., pusei metų 14 šil., 3 mėn. 8 šil. Užsienin kaina ta pati. Atskiras numeris 1/4. SKELBIMAI: 2 pensai už žodį. Už skelbimų turinį Redakcija neatsako.

Adresas:

AUSTRALIJOS LIETUVIS
35 Cator St. H i n d m a r s h,
A D E L A I D E, S. A.

The Australian Lithuanian, the Lithuanian fortnightly. Authorised Jurgis Glušauskas.

Printed by Australijos Lietuvis Publ. Co., 35 Cator St. Hindmarsh, S. A.